

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: – Voorontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan van de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool, het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding en het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 over de lerarenbonus

– Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van besluit wijzigt de bepalingen met betrekking tot de loopbaanonderbreking voor mantelzorg. Het zorgt voor een flexibilisering van de loopbaanonderbreking voor mantelzorg voor de personeelsleden van het onderwijs conform de bepalingen van de federale overheid.

Daarnaast brengt het voorontwerp van besluit een wijziging aan de bepalingen over de lerarenbonus door toevoeging van het ambt van kleuteronderwijzer als knelpuntambt. Deze aanpassing kadert in de uitrol van het plan Nederlands (waar door de bijkomende investeringen extra leraren nodig zijn) en ondersteunt de heroriëntering van personeelsleden naar het kleuteronderwijs door de overstap opleidings- en opdrachtmatig haalbaarder te maken.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Onderwijs en Vorming

Beleidsmatige doelstelling: aanpassing conform federale beslissing

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026-165 van 2 juni 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Loopbaanonderbreking voor mantelzorg

Op 1 april 2026 is de wet van 22 maart 2026 houdende diverse maatregelen ten gunste van de mantelzorgers gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Deze wet voorziet o.a. in een aantal wijzigingen op het vlak van de loopbaanonderbreking voor mantelzorg: vanaf 1 juli 2026 wordt de maximale duur van het mantelzorgverlof per zorgbehoevende persoon opgetrokken en zal het voltijds en halftijds mantelzorgverlof, mits akkoord van de werkgever, voor een kortere periode kunnen worden opgenomen. Deze wijzigingen zijn van toepassing op de aanvragen van mantelzorgverlof die vanaf 1 juli 2026 bij de werkgever worden ingediend.

De federale overheid is enkel bevoegd voor de toekenning van de uitkeringen bij loopbaanonderbreking voor mantelzorg. Ze legt de modaliteiten en voorwaarden vast voor de toekenning van een uitkering. Daarnaast moet het recht op loopbaanonderbreking bepaald worden door de onderwijsregelgeving.

Het recht om loopbaanonderbreking voor mantelzorg op te nemen is vastgelegd in volgende onderwijsregelgeving:

- het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan van de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool (voor de hogescholen);
- het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding (voor het niet-hoger onderwijs).

Om ervoor te zorgen dat er geen discrepantie ontstaat tussen de modaliteiten voor de toekenning van een uitkering bij loopbaanonderbreking voor mantelzorg en de modaliteiten waarmee het recht op loopbaanonderbreking kan worden uitgeoefend, moet de hogervermelde onderwijsregelgeving worden aangepast.

Het betreft volgende aanpassingen:

1. Inzake mantelzorgverlof geldt er zowel een beperking van het aantal maanden dat een personeelslid per zorgbehoevende kan opnemen, als een beperking van het aantal maanden mantelzorgverlof dat een personeelslid gedurende de volledige loopbaan kan opnemen. Momenteel kan een personeelslid het mantelzorgverlof dat hij of zij gedurende de volledige loopbaan mag opnemen niet voor één en dezelfde zorgbehoevende inzetten. Het voorliggend wijzigend besluit geeft aan het personeelslid een ruimere keuzemogelijkheid en maakt het mogelijk om voor één en dezelfde zorgbehoevende al het mantelzorgverlof op te nemen waarop het personeelslid gedurende de volledige loopbaan recht heeft.
2. Mantelzorg kan worden opgenomen met ofwel:
 - een voltijdse onderbreking van de loopbaan;

- een vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met de helft;
- een vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met een vijfde.

Voor de vermindering van de arbeidsprestaties met de helft en een vijfde geldt vandaag een gezamenlijk maximum van twaalf maanden op te nemen gedurende de loopbaan. Als gevolg van het voorliggende voorstel worden beide opnamevormen van elkaar losgekoppeld. Hierdoor zal het maximum van twaalf maanden enkel gelden voor de vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met de helft. Voor de vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met een vijfde zal een nieuw maximum van dertig maanden gelden.

3. Om aan personeelsleden met een zorgnood meer flexibiliteit toe te kennen, maakt het voorliggend ontwerpbesluit het mogelijk om de loopbaanonderbreking voor mantelzorg flexibeler op te nemen als het bevoegd bestuur daarmee akkoord gaat:
 - De voltijdse loopbaanonderbreking voor mantelzorg kan worden opgenomen per week in plaats van per maand;
 - De halftijdse loopbaanonderbreking voor mantelzorg kan worden opgenomen per maand in plaats van per twee maanden.

Deze bepalingen treden in werking op 1 juli 2026.

Lerarenbonus

Met een lerarenbonus hebben personeelsleden die aangesteld zijn in een wervingsambt van het basis- of secundair onderwijs recht op een wekelijkse vermindering van hun opdracht. Als een personeelslid een opdracht heeft die kleiner is dan 75% van het aantal prestatie-eenheden dat vereist is voor een ambt met volledige prestaties, heeft het recht op een wekelijkse vermindering van zijn opdracht met twee prestatie-eenheden. Is de opdracht minstens 75% van het aantal prestatie-eenheden dat vereist is voor een ambt met volledige prestaties, dan heeft het personeelslid recht op een wekelijkse vermindering van zijn opdracht met drie prestatie-eenheden.

Er zijn twee doelgroepen:

- Personeelsleden die nog niet in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs en een lerarenopleiding volgen die leidt tot een pedagogisch bekwaamheidsbewijs;
- Personeelsleden die al een pedagogisch bekwaamheidsbewijs hebben en een lerarenopleiding volgen die leidt tot een vereist bekwaamheidsbewijs voor één van de vakken of ambten die vermeld worden in artikel 2, §3 van het besluit over de lerarenbonus.

De eerste groep personeelsleden heeft momenteel al recht op een lerarenbonus in het kleuteronderwijs. De tweede groep personeelsleden heeft maar recht op een lerarenbonus op voorwaarde dat ze een opleiding volgen die is opgenomen in het besluit over de lerarenbonus. Deze lijst is beperkt tot de oorspronkelijke lijst van knelpuntambten en -vakken die van toepassing was voor het toekennen van geldelijke anciënniteit voor zij-instromers. Het ambt van kleuteronderwijzer was op dat ogenblik geen knelpuntambt. Het wordt nu toegevoegd aan de lijst. Deze maatregel is één van de maatregelen die moet faciliteren dat leraren secundair volwassenenonderwijs en leraren secundair onderwijs in een ander onderwijsniveau ingeschakeld kunnen worden. Door het ambt van kleuteronderwijzer toe te voegen aan de lijst met knelpuntambten voor de lerarenbonus, kunnen ze immers gebruik maken van de lerarenbonus als ze een opleiding tot kleuteronderwijzer volgen én aangesteld zijn in een wervingsambt van het basis- of secundair onderwijs.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1 wijzigt het artikel 16/2 van het Besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan van de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool. Het verduidelijkt de modaliteiten van opname. Daarnaast wordt een derde lid toegevoegd, dat het mogelijk maakt om de voltijdse

loopbaanonderbreking op te nemen in periodes van een week in plaats van een maand en om de halftijdse loopbaanonderbreking op te nemen in periodes van een maand in plaats van twee maanden. Dat kan enkel met akkoord van het hogeschoolbestuur.

In artikel 2 van het ontwerpbesluit wordt vastgelegd dat een personeelslid per zorgbehoevende persoon recht heeft op zes maanden voltijdse loopbaanonderbreking of twaalf maanden halftijdse loopbaanonderbreking of dertig maanden loopbaanonderbreking met een vijfde. Het krediet per loopbaan bedraagt eveneens zes maanden voltijdse loopbaanonderbreking of twaalf maanden halftijdse loopbaanonderbreking of dertig maanden loopbaanonderbreking met een vijfde.

Artikel 3 wijzigt het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. Het bevat soortgelijke bepalingen als artikel 1.

Artikel 4 bevat soortgelijke bepalingen als artikel 2, maar is van toepassing op de personeelsleden van het niet-hoger onderwijs.

Artikel 5 bepaalt dat de opname van een voltijdse loopbaanonderbreking in weken of van een halftijdse loopbaanonderbreking in maanden een gunst is en geen recht.

Artikel 6 wijzigt het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 over de lerarenbonus en voegt het ambt van kleuteronderwijzer of het ambt van kleuteronderwijzer ASV toe aan de opsomming van de lijst met ambten die recht geven op een lerarenbonus voor personeelsleden die al een bewijs van pedagogische bekwaamheid hebben maar een lerarenopleiding volgen die leidt tot een vereist bekwaamheidsbewijs voor één van de vakken of ambten vermeld in het besluit.

Artikel 7 bevat de datum van inwerkingtreding. De bepalingen over de loopbaanonderbreking voor mantelzorg treden in werking op 1 juli 2026. Het artikel over de lerarenbonus treedt in werking op 1 september 2026.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De bepalingen met betrekking tot loopbaanonderbreking voor mantelzorg hebben geen financiële weerslag. Tijdens een loopbaanonderbreking krijgt een personeelslid geen salaris maar een uitkering van de federale overheid voor het gedeelte van de opdracht dat hij niet meer uitoefent.

De toevoeging van het ambt van kleuteronderwijzer in het besluit van de Vlaamse regering over de lerarenbonus heeft een beperkte financiële weerslag. De kostprijs bestaat uit het aantal personeelsleden dat een lerarenbonus opneemt x het aantal uren vrijstelling (maximum 3 lestijden) x de kostprijs van de vervanger voor de uren vrijstelling. Het valt echter niet in te schatten over hoeveel personeelsleden het zou gaan. De maatregel kadert in de heroriëntering van leraren volwassenenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs en secundair onderwijs die hun betrekking verliezen. Bij het heroriënteren van die groep personeelsleden naar het kleuteronderwijs kan de lerarenbonus een faciliterende maatregel zijn. Naar verwachting zal de groep echter beperkt zijn. Omdat er geen inschatting van de kostprijs mogelijk is, zullen de budgettaire gevolgen van deze maatregel opgevolgd worden. De kostprijs zal aangerekend worden op de provisie van Agodi.

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 26 mei 2026.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing op dit voorontwerp van besluit, want dit dossier bevat geen pps-project of maakt geen alternatief gefinancierde investeringen mogelijk.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit zal, na principiële goedkeuring door de regering, met de sociale partners onderhandeld worden in

- een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
- een vergadering van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent;.
- het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan van de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool, het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding en het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2022 over de lerarenbonus;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk:

- 2.1. te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken voornoemd voorontwerp van besluit op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten;

- 2.2. te gelasten voornoemd voorontwerp van besluit op de agenda te plaatsen van een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs.
 - 2.3. te gelasten voornoemd voorontwerp van besluit op de agenda te plaatsen van een vergadering van het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie, vermeld in het decreet van 23 januari 2009 houdende oprichting van onderhandelingscomités voor de basiseducatie en voor het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs.
 - 2.4. te gelasten voornoemd voorontwerp van besluit op de agenda te plaatsen van een vergadering van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent, vermeld in de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, Deel 5 Rechtspositieregeling van het personeel, Titel 4 Medezeggenschap.
- 2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,
- 2.3. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.
- 3° haar toestemming te verlenen om de inhoud van voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering mee te delen aan de betrokken instellingen en schoolbesturen.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR